

Ο ΑΠΕΞΗΡΑΜΕΝΟΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΑΜΡΟΥ

III*

Τὴν ἐπιούσαν ὁ Φουγάς ἔχων τὰ θυλάκια μεστὰ ζαχαρικῶν ἤλθεν εἰς τοῦ Ἀγγεβίνου. Ἡ θεραπαινὶς ἀνοίξασα τὴν θύραν τὸν ἠρώτησε·

«Εἶθε ὁ κύριος τὸν ὁποῖον περιμένει ὁ κύριός μου;

— Ἀξιόλογα! εἶπεν ὁ Φουγάς, ἐλάβετε τὴν ἐπιστολὴν μου;

— Μάλιστα, κύριε, χθὲς τὸ πρωῒ. Καὶ ποῦ εἶνε τὰ πράγματά σας;

— Τάφηκα εἰς τὸ ξενοδοχεῖον.

— Ὡς τοῦ κάκροφανῆ τοῦ κυρίου μου. Ἐχομεν ἐπάνω ἑτοῖμον τὸ δωμάτιόν σας.

— Εὐχαριστῶ! εὐχαριστῶ! εὐχαριστῶ! Λάβε τὰ ἑκατὸν αὐτὰ οὐράκια συχαίρια σου.

— ὦ! κύριε, τί πειράζεσθε!

— Μὴ ποῦ εἶνε; θέλω νὰ τον ἰδῶ, νὰ τον φιλήσω, νὰ τῷ εἰπῶ. . . .

— Τώρα ἐνδύονται καὶ ὁ κύριός μου καὶ ἡ κυρία μου.

— Καὶ ποῦ εἶνε τὰ μικρά; τὰ ἐγγονάκια μου;

— Ἐάν θέλετε νὰ τα ἰδῆτε, εἶνε κάτω εἰς τὸ ἐστιατόριον.

— Καὶ θέλει ἐρώτημα! Ἀνοίξε μου γρήγορα!

Ἰδὼν δὲ τὰ τέκνα τοῦ Ἀγγεβίνου παρετήρησεν ὅτι τὸ ἄρρεν τῷ ὁμοίαζεν, ἔχον δὲ πολὺ ἰδὼν τὸν μικρὸν ἐνδεδυμένον στολὴν πυροβολικοῦ. Παραχρῆμα δὲ ἐκένωσε κατὰ γῆς τὰ θυλάκιά του, τὰ δὲ δύο παιδία ἰδόντα τοσαῦτα ὠρεῖα τὴν τε ὄψιν καὶ τὴν γεῦσιν πράγματα, ἀνεπήδησαν ὑπὸ χαρῆς καὶ τὸν κατησπάσθησαν.

«ὦ φιλόσοφοι! ἀνεφώνησεν ὁ συνταγματάρχης, θὰ τολμήσετε νὰ ἀρνηθῆτε τὴν φωνὴν τῆς φύσεως;»

Κοιμή τις γυνὴ εὐμορφος καὶ μικροκαμωμένη ἀκούσασα τὰς χαρμολύγους κρυγὰς τῶν τεκνίων ἔδραμεν εἰς τὸ ἐστιατόριον. Ἰδὼν δ' αὐτὴν ὁ Φουγάς ἀνεφώνησεν ἀνοίγων τὰς ἀγκάλας·

«Κόρη μου, νυφοῦλά μου!

— Οὔτε κόρη σας εἰμαι, κύριε, οὔτε νύμφη, εἶπεν ἡ οἰκοδέσποινα ὀπισθοχωροῦσα καὶ πονηρῶς μειδιῶσα, εἰμαι ἡ κυρία Ἀγγεβίνου.

— Τί ζῶν ὅπου εἰμαι, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ συνταγματάρχης. Ἐκινδύνευσα νὰ προδῶ τὰ οἰκογενειακά μου μυστήρια ἔμπροσθεν τῶν παιδίων τούτων!

* Ἰδ. σελ. 59, 138, 233.

Τὸν νοῦν σου Φουγά! Ἐδῶ εὐρίσκεται μεταξύ ἀνθρώπων τῆς ὑψηλῆς κοινωνίας, ὅπου ἡ ὁρμή καὶ τῶν γλυκυτάτων εὐσθημάτων κρύπτεται ὑπὸ τὸ ψυχρὸν προσωπεῖον τῆς ἀδιαφορίας.

— Καθίσατε, εἶπεν ἡ κ. Λαγγεβίνου, ἐλπίζω ὅτι τὸ ταξείδιόν σας ἦτο εὐχάριστον.

— Μάλιστα, κυρία. Ἀλλὰ μόνον ὁ αἰμὼς μ' ἐφαίνετο πάρα πολὺ ἀργός!

— Δὲν εἰξυρα ὅτι τόσον ἐβιάζεσθε νὰ ἔλθετε.

— Καὶ δὲν ἐννοεῖτε ὅτι ἡ καρδιά μου ἐωλέγετο ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ εὐρεθῶ ἐδῶ;

— Τόσον καλλίτερα· διότι τοῦτο ἀποδεικνύει ὅτι ὁ ὁρθὸς λόγος καὶ ἡ οἰκογένεια συνενοήθησαν τέλος πάντων.

— Καὶ μήπως πταίω ἐγὼ ἐὰν ἡ οἰκογένεια δὲν ἐλάλησε ταχύτερον;

— Τὸ σπουδαῖον εἶνε ὅτι τέλος πάντων ὑπηκούσατε εἰς τὴν οἰκογένειαν. Θὰ προσπαθήσωμεν δὲ νὰ μὴ στενοχωρηθῇτε ἐδῶ.

— Καὶ πῶς εἶνε δυνατόν νὰ στενοχωρηθῶ ἐν ὅσῳ εὐρίσκωμαι ἐν τῷ μέσῳ ὁμῶν;

— Εὐχαριστῶ. Ἡ οἰκία μας, θὰ εἶνε οἰκία σας. Νὰ νομίζετε ὅτι εἰσθε μέλος τῆς οἰκογενείας μας.

— Βέβαια, βέβαια.

— Καὶ δὲν ἔχετε πλέον τὴν νοῦν σας εἰς τοὺς Παρισίους;

— Τοὺς Παρισίους! . . . Κακὰ νὰ γείνουν καὶ αὐτοὶ καὶ τὸ κελὸν των.

— Μάθετε ὁμῶς ὅτι ἐδῶ δὲν ἔχομεν μονομαχίας.

— Τί; τὸ ἐμάθετε; . . .

— Τὸ ἐμάθομεν βέβαια. Καὶ ἐκείνα τὸ συμπόσιον τὸ περίφημον μετὰ τῶν γυναικῶν ἐκείνων. . . .

— Πῶς διάβολον τὰ ἐμάθετε; . . . Ἀλλὰ τὴν φορὰν αὐτὴν ἤμην συγγνωστός.

Μετ' οὐ πολὺ ἐνεφανίσθη καὶ ὁ κ. Λαγγεβίνος ἐξυρημένος πρὸ μικροῦ καὶ ῥοδοκόκκινος, τύπος ἐπιδόξου ἐπάρχου.

— Λαμπρὸς νέος! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Φουγάς. Ἡ γενεά μας τὸ ἔχει νὰ διατηρῇται ἡ ζωνρότης μας! Μόλις τριακοντούτης φαίνεται ὁ κατεργάρας, καὶ ὁμῶς εἶνε ἐτῶν. . . . Δὲν μ' ὁμοιάζει ὁμῶς, ἐπῆρεν ἀπὸ τῆς μητρός του!

— Φίλε μου, τῷ εἶπεν ἡ κ. Λαγγεβίνου, ἰδοὺ ὁ ἄτακτος ὅστις ὁμῶς τώρα ὑπὸσχεται ὅτι θὰ εἶνε τοῦ λοιποῦ φρόνιμος.

— Καλῶς ἦλθες, νέε! εἶπεν ὁ ἐπαρχιακὸς σύμβουλος σφίγγων τὴν χεῖρα τοῦ Φουγά.

Ἡ ὑποδοχὴ αὕτη ἐφάνη λίαν ψυχρὰ εἰς τὸν δύσμοιρον ἡμῶν ἥρωα. Διότι ὠνειροπόλει βροχὴν φιλημάτων καὶ δακρύων, ἐν ᾧ τὰ τέκνα του ἠρκέσθησαν μόνον τὴν χεῖρα νὰ τῷ σφίξωσι.

«Τέκν. . . , κύριέ μου, εἶπεν εἰς τὸν Λαγγεβίνον, λείπει ἐν πρόσωπον ἐκ τῆς

ὁμηγύρεώς μας. Περσμένα ξεχασμένα! Θά με κάμετε τὴν χάριν νά με παρουσιάσετε εἰς τὴν κυρίαν μητέρα σας;

Ἄλλ' ὁ κ. Λαγγεβίνος καὶ ἡ κυρία του ἔχαινον ἀποροῦντες.

«Πῶς, κύριε, εἶπεν ὁ ἀνὴρ, ὡς φαίνεται οἱ Παρίσιοι σᾶς ἔκαμαν νὰ λησμονῆτε. Ἡ τάλαινα μήτηρ μου δὲν ζῇ πλέον! Πρὸ τριετίας τὴν ἐχάσαμεν!»

Τοῦ ἀγαθοῦ Φουγᾶ τὰ ὄμματα ἐπλήσθησαν δακρύων.

«Συγγνώμην! εἶπε, δὲν το εἰζευρον. Τὴν καυμένην!

— Δὲν σας ἐννοῶ! Τὴν ἐγνωρίζετε τὴν μητέρα μου;

— Ἀχάριστε!

— Κκκόπαιδον! Οἱ γονεῖς σου δὲν ἔλαβον τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου της;

— Οἱ γονεῖς μου!

— Ναί, οἱ γονεῖς σου!

— Καλὲ τί κάθεσθε καὶ μου ψάλλετε; Ἡ μήτηρ μου εἶχεν ἀποθάνει πρὶν γεννηθῇ ἡ ἰδική σου.

— Ἀπέθανεν ἡ μήτηρ σου;

— Τώρα! ἀπέθανε τῷ 89!

— Καὶ δὲν σ' ἔστειλεν ἐδῶ ἡ μήτηρ σου;

— Τέρας! ἡ πατρική μου καρδιά μ' ἔφερεν ἐδῶ.

— Πατρική καρδιά; . . . Δὲν εἴσθε λοιπὸν ὁ υἱὸς τοῦ Ἰακωβίδου, ὅστις ἐπειδὴ ἔκαμεν ἀταξίας ἐν Παρίσις τὸν στέλλει ὁ πατήρ του ἐδῶ νὰ ἐγγραφῇ εἰς τὴν δασονομικὴν σχολήν;

Ὁ Φουγᾶς δανειζόμενος τὴν φωνὴν τοῦ ἐριγδούπου Διὸς ἀνεφώνησεν

«Εἴμιχι ὁ Φουγᾶς!

— Καὶ λοιπὸν;

— Ἐὰν ἡ φύσις δὲν σοι λέγει τίποτε ὑπὲρ ἐμοῦ, υἱὲ ἀχάριστε! ἐρώτησον τὴν σκιάν τῆς μητρός σου!

— Ἀλλά, κύριε, ἀνεφώνησεν ὁ ἐπαρχιακὸς σύμβουλος, οὕτω πως δυνάμεθα νὰ φιλονικῶμεν αἰωνίως. Καθίσατε, σᾶς παρακαλῶ, καὶ εἰπατέ μοι τί θέλετε . . . Μαρία, ἔπαρε τὰ μικρά.»

Ὁ Φουγᾶς παρὰ τὸ διηγήσθαι τὸ μυθιστόρημα τοῦ βίου του μετὰ τὸ γῆ και μετὰ τὸ σῆμα, ἀλλὰ καὶ μετὰ πολλῆς περισκέψεως καὶ εὐλαθείας ἵνα μὴ ἡ ἀπροσδόκητος εἰδήσις βλάβῃ τὸν υἱὸν του. Ὁ δὲ σύμβουλος ἤκροατο μεθ' ὑπομονῆς μὲν, ἀλλ' ὡς ἄνθρωπος οὐδόλως προσέχων εἰς τὰ λεγόμενα.

«Κύριε, εἶπε τέλος, κατὰ πρῶτον μὲν σᾶς ἐνόμισα παράφρονα. Ἀλλὰ τώρα ἐνθυμοῦμαι ὅτι αἱ ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν ἀτελεῖς τινὰς εἰδήσεις περὶ τοῦ βίου σας καὶ βλέπω ὅτι εἴσθε θυμὰ πλάνης. Ἐγὼ δὲν εἶμαι ἐξ καὶ τεσσαράκοντα ἐτῶν, ἀλλὰ τριάκοντα καὶ τεσσάρων. Ἡ μήτηρ μου δὲν ὀνομάζεται Κλημεντίνα Πισῶ, ἀλλὰ Μαρία Κερβάλ, καὶ δὲν ἐγεννήθη ἐν Νανσῇ, ἀλλὰ ἐν Βάννῃ, καὶ τῷ 1813 ἦτο ἐπὶ τὰ ἐτῶν. Δαμνῶ τὴν τιμὴν νὰ σας προσκυνήσω.

— "Α! δὲν εἶσαι υἱός μου! ὑπέλαβεν ὀργίλος ὁ Φουγάς. Λοιπόν, τόσον χειρότερα διὰ σέ! δὲν εἶνε τοῦ καθενὸς νὰ ἔχη πατέρα Φουγᾶν. Υἱὸς Λαγγεβίνους ἀρκεῖ νὰ κύψῃ τις κατὰ γῆς καὶ θὰ εὖρῃ ὅσους θέλῃ. Εἰςέυρω ἐγὼ ποῦ θὰ εὖρῃ υἱόν, ὅστις δὲν εἶνε μὲν ἐπαρχιακὸς σύμβουλος οὐδὲ φορεῖ χρυσόκέντητον στολὴν, ἀλλ' ἔχει εἰλικρινῇ καρδίαν καὶ ὀνομάζεται Πέτρος ὅπως καὶ ἐγώ! Ἀλλὰ μὲ συγχωρεῖτε! Ὅταν τις ἀποδιώκῃ τοὺς ἀνθρώπους ὀρεῖται τοῦλάχιστον νὰ τοὺς ἀποδώσῃ ὅ τι τοῖς ἀνήκει.

— Οὐδεὶς σας ἐμποδίζει νὰ συνάξῃτε τὰ ζαχαρωτὰ τὰ ὑποῖα τὰ τέκνα μου ἔσπειραν κατὰ γῆς.

— Δὲν πρόκειται περὶ ζαχαρωτῶν! Τὸ ἑκατομμύριόν μου, κύριε! . . .

— Ποῖον ἑκατομμύριον;

— Τὸ ἑκατομμύριον τοῦ ἀδελφοῦ σας! Ὅχι, τὸ ἑκατομμύριον ἐκείνου ὅστις δὲν εἶνε ἀδελφός σας, τοῦ υἱοῦ τῆς Κλημεντίνης, τοῦ προσφιλοῦς καὶ μονογενοῦς τέκνου μου, τοῦ μόνου βλαστοῦ τῆς γενεᾶς μου, τοῦ Πέτρου Λαγγεβίνου, τοῦ Πετράκη, τοῦ μυλωθροῦ ἐν Βεργαβίλλῃ!

— Ἀλλὰ σας ὁμνύω, κύριε, ὅτι δὲν ἔχω ἑκατομμύριον οὔτε ἰδικόν σας οὔτε ἄλλου οὐδενός!

— Τολμᾷς νὰ τάρνηθῇς, κακοῦργε! Δὲν σοὶ το ἔστειλα ἐγὼ ταχυδρομικῶς!

— Πιθανόν τά το ἔστειλετε, ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι βέβαιος ὅτι δὲν το ἔλαβον.

— Λοιπόν, φυλάξου!»

Καὶ ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον, ὁ Φουγάς αὐθωρεὶ ἐπέπεσε κατὰ τοῦ Λαγγεβίνου καὶ ἴσως τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ πατρίς θὰ ἐστερεῖτο ἀρίστου νομαρχιακοῦ συμβούλου, ἐὰν μὴ ἡ θεραπαινὶς εἰσῆρχετο αἰφνης φέρουσα δύο ἐπιστολάς. Ὁ Φουγάς ἀναγνώρισας τὸ χειρόγραφόν του καὶ τὸ γραμματόσημον τοῦ Βερολίνου, ῥομπάσε τὴν ἐπιστολὴν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῆς καὶ σχίσας τὸν φάκελλον ἐξήγαγε τὸ συνάλλαγμα.

«Ἰδού, εἶπε, τὸ ἑκατομμύριον. Ἦτο ἰδικόν σου ἐὰν ἤθελες νὰ εἶσαι υἱός μου! Ἀλλὰ τώρα πλέον εἶνε ἀργά, ἐπέταξε τὸ πουλάκι. Ἡ φύσις μὲ καλεῖ εἰς Βεργαβίλλην. Ταπεινότητος!»

Τῇ 4 Σεπτεμβρίου ὁ Πέτρος Λαγγεβίνος μυλωθρὸς ἐν Βεργαβίλλῃ ἐτέλει τοὺς γάμους τοῦ δευτεροτόκου υἱοῦ του. Ἡ οἰκογένεια τοῦ μυλωθροῦ ἦτο πολυπληθὴς, ἐνπιρος καὶ ὅπως οὖν εὐκατάστατος. Ἐν πρώτοις ἦτο ὁ πάππος, εὐμορφος καὶ ἀκμαῖος γέρον, τρώγων τακτικῶς τετράκις τῆς ἡμέρας καὶ θεραπεύων τὰς μικρὰς ἀδιαθεσίας του διὰ γενναίου οἴνου, ἔπειτα ἡ μάμμη Αἰκατερίνα ἥτις ἦτο ποτε εὐμορφος καὶ φιλόγελως νεανίς, ἀλλὰ ἐτιμωρεῖτο ἤδη ἔνεκα τῶν νεανικῶν αὐτῆς ἀταξιῶν διὰ τελείας κωφότητος. Ἐπειτα δὲ ἦτο ὁ Πέτρος Λαγγεβίνος ὁ λεγόμενος Πετράκης, ὁ καὶ Χονδρόπέτρος ὅστις ἐπὶ ἑτημάτην ἀναζητήσας τὴν τύχην του ἐν Ἀμερικῇ, ἐπανῆλθεν εἰς τὸ χωρίον του

κενὰς ἔχων τὰς χεῖρας καὶ κατεστάλαξεν ἐκεῖ. Δανεισθεὶς δὲ ἠγόρασε τὸν μύλον τοῦ χωρίου καὶ ἐργαζόμενος κατώρθωσεν ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου του νὰ ἐξοφλήσῃ τοὺς δανειστάς του ἀποτίσας εἰς αὐτοὺς τὸ τε κεφάλαιον καὶ τοὺς τόκους ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ. Ἡ δὲ Τύχη οἶονεῖ εἰς ἀποζημίωσιν ἐδώρησατο αὐτῷ ἡμίσειαν δωδεκάδα ἐξαίρετων ἐργατῶν, ἐξ υἱοῦς ἀκμαιστάτους, οὓς ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐπὶ ἐξαετίαν κατ' ἔτος τῷ περέδιδε. Τακτικὴ δὲ ὡς ὠρολόγιον ἐννέα ἀκριβῶς μῆνης μετὰ τὴν πενήγυριν τοῦ χωρίου ἡ Αἰκατερίνα ἢ ἐπὶ τὸ οἰκειότερον ἡ Γκατερίνα ἐδάπτει καὶ ἐν παιδίον. Μόνον δὲ μετὰ τὸν ἕκτον υἱὸν ἀπέθανε, διότι πρὶν ἢ καταβῇ τῆς κλίνης ἔφαγεν ἀτάκτως καὶ κατὰ κόρον. Ὁ Χονδροπέτρος δὲν ἦλθεν εἰς δεύτερον γάμον, διότι εἶχεν ἤδη ἱκανοὺς ἐργάτας καὶ ἀνάγκην πλειόνων δὲν εἶχε, τὴν δὲ περιουσίαν αὐτοῦ ὁσημέραι ἐπολλαπλασίαζεν. Ἦτο δὲ κατὰ πάντα μακαριώτατος, πλὴν μόνον ὅτι οἱ συμπολιταὶ τοῦ συγχάκις τὸν ἠρώτων μετ' εἰρωνείας περὶ τῶν ἑκατομμυρίων ἔτινα δὲν εἶχε φέρει ἐξ Ἀμερικῆς, καὶ ὁ Χονδροπέτρος ὠργίζετο, τὸ δὲ κατηλειωμένον πρόσωπόν του ἐγίνετο κατακόκκινον.

Λοιπὸν τῇ 4 Σεπτεμβρίου ἐτέλει τοὺς γάμους τοῦ υἱοῦ του καὶ εὐτραφεὺς τινος νέας ἐχούσης παρειὰς στερεᾶς καὶ ἰόχρους. Τὸ εἶδος δὲ τοῦτο τῆς εὐμορφίας ἐκτιμᾶται πολὺ ἐν τῷ χωρίῳ τοῦ Χονδροπέτρου. Ἡ χαρὰ ἐτελεῖτο ἐν τῷ μύλῳ, διότι ἡ νύμφη ἦτο ὀρφανὴ γονέων καὶ δὲν εἶχεν ἰδίαν οἰκίαν.

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ ἦλθέ τις εἰς τὸν μυλωθρὸν ἀναγγέλλων ὅτι κύριός τις φορῶν παρχήτημα ἤθελε νὰ τῷ εἴπῃ τι, ταυτοχρόνως δ' ἐπεφάνη καὶ ὁ Φουγάς ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ λαμπρότητι.

«Χριστιανέ μου, εἶπεν ὁ μυλωθρός, δὲν ἔχω τῶρα καιρὸν νὰ συζητήσω σπουδαίας ὑποθέσεις, διότι, ἐννοεῖτε, ἔχω πιεῖ ὀλίγον καὶ εἶνε περιττὸν νὰ... τέλος πάντων μ' ἐκατάλαβες. Κάθισ' ἐδῶ νὰ πῆς μίαν καὶ ἔπειτα τὰ λέγομεν.

— Μὰ τὸ ναί, διανοήθη ὁ Φουγάς, δὲν ἠπατήθη. Ἡ φωνὴ τῆς φύσεως εἶνε! Θὰ ἐπρωτίμων νὰ ἦτο στρατιωτικός, ἀλλὰ καὶ ὁ ὀλοστρογγυλὸς οὗτος ἀξιόλογος γεωπόνος ἀρκεῖ εἰς ἐμέ· δὲν θέλει ἄλλο τίποτε ἢ καρδιά μου. Δὲν ἔχω τίποτε νὰ καυχηθῶ δι' αὐτόν, ἀλλὰ δὲν βλάπτει. . . .»

Παρετέθη μετ' οὐ πολὺ τὸ γαμήλιον δεῖπνον καὶ ἡ τράπεζα κατεκαλύφθη ὑπὸ κρεάτων. Ὁ δὲ Χονδροπέτρος σεμνυνόμενος καὶ ἐπὶ τῇ πολυμελεῖ αὐτοῦ οἰκογενείᾳ καὶ ἐπὶ τῷ μικρῷ πλούτῳ, ἐποίησεν ἐνώπιον τοῦ συνταγματάρχου τὴν ἀπαρίθμωσιν τῶν υἱῶν του, ὁ δὲ Φουγάς ἐχάρη τὰ μέγιστα μαθὼν ὅτι εἶχεν ἐξ ἐγγόνια ἀξιόλογα.

Τιμῶντες δὲ τὸν Φουγᾶν ἐκέθισαν αὐτόν, ἐν δεξιᾷ μικροσώμου καὶ κακομόρφου γραΐας, ἣν τῷ συνέστησαν ὡς τὴν μάμμην τῶν ἐξ παλληκαρίων. Ὑψιστε Θεέ! Πόσον μεταβεβλημένη τῷ ἐφάνη ἡ Κλημεντίνα! Πλὴν τῶν ὀφθαλμῶν, οἵτινες διεσώζοντο ἔτι ζωντοὶ καὶ λαμπροί, οὐδὲν εἶχεν ὑπερυψίζον τὴν νεαράν τοῦ 1813 Κλημεντίναν. Βλέπων δὲ ὁ Φουγάς αὐτὴν

ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. «Ἴδού πῶς θὰ ἤμην σήμερον ἂν δέν μ' ἀπεξήραινεν ὁ ἀγαθὸς ἐκεῖνος γέρον Ἰωάννης Μάιζερ». Ἐμειδία δὲ πονηρῶς ἀποβλέπων πρὸς τὸν πάππον Λαγγεβῖνον, τὸν νομιζόμενον γενάρχην τῆς πολυμελοῦς ταύτης οἰκογενείας. «Κακόμοιρε γέρον, ἔλεγε καθ' ἑαυτόν ὁ Φουγάς, καὶ ποῦ νὰ εἴξωρες τί ὀφείλεις εἰς ἐμέ!»

Κατὰ τοὺς χωρικοὺς γάμους τὰ συμπόσια εἶνε θορυβωδέστατα. Ταύτην δὲ τὴν οἶονεὶ κατὰχρησιν ἐλπίζω ὅτι οὐδέποτε ὁ πολιτισμὸς θὰ δυνηθῇ νὰ μεταρρυθμίσῃ. Βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ θορύβου ὁ συνταγματάρχης συνωμίλησεν ἢ ἐνόμισεν ὅτι συνωμίλησε μετὰ τῆς γείτονος αὐτοῦ.

«Κλημεντίνα!» τῇ εἶπε. Ἐκείνη ἐγείρασα τοὺς ὀφθαλμοὺς μετ' αὐτῶν δὲ καὶ τὴν ῥῖνא ἀπεκρίθη.

— Ναί, κύριε!

— Δέν με ἠπάτησε λοιπὸν ἡ καρδίκα μου; Ἀλήθεια λοιπὸν εἶσαι ἡ Κλημεντίνα μου!

— Ναί, κύριε.

— Καί με ἀνεγνώρισες, ὦ ἀξιόλογος καὶ ἐξαίρετος γυναι!

— Ναί, κύριε.

— Ἀλλὰ πῶς ἀπέκρυψες τὴν συγκίνησίν σου; Πόσον γενναῖα εἶνε αἱ γυναῖκες! Πίπτω ὡς ἐξ οὐρανοῦ εἰς τὸ μέσον τῆς εἰρηνικῆς ὑπάρξεώς σου, καὶ ὅμως μὲ βλέπεις χωρὶς νὰ συνοφρυωθῇς!

— Ναί, κύριε.

— Μὲ συγχωρεῖς διὰ τὸ πταῖσμά μου διὰ τὸ ὅποιον μόνη ἡ τύχη εἶνε ὑπόλογος;

— Ναί, κύριε.

— Εὐχαριστῶ! ὦ! εὐχαριστῶ! . . . Τί ἀξιόλογος οἰκογένεια σὲ περιστοιχίζει! Ὁ ἐξαίρετος ἐκεῖνος Πέτρος ὅστις μόλις ἰδὼν με ἤνοιξε τὰς ἀγκάλας του εἶνε ὁ υἱός μου, δέν εἶν' ἀλήθεια;

— Ναί, κύριε.

— Χαῖρε λοιπὸν καὶ ἀγάλλου, διότι θὰ γείνη πλούσιος! Εἶνε τώρα εὐτυχής, ἀλλ' ἐγὼ φέρω εἰς αὐτὸν καὶ πλοῦτον. Ἐν ἑκατομμύριον εἶνε τὸ μερίδιόν του. Ὅποια ἀγαλλίασις καὶ συγκίνησις, Κλημεντίνα μου, ὅταν μετ' ὀλίγον εἴπω εἰς τὸν υἱόν μου μετὰ φωνῆς δυνατῆς «Λάβε τὸ ἑκατομμύριόν σου τοῦτο!». Εἶνε τώρα καιρός; Νὰ ὁμιλήσω; νὰ ἐκθέσω τὰ πάντα;

— Ναί, κύριε;»

Ἡγέρθη λοιπὸν ὁ Φουγάς παρευθὺς καὶ εἶπε νὰ σιωπήσωσιν. Οἱ πάντες δ' ἐνόμισαν ὅτι σκοπεῖ νὰ ψάλλῃ ἄσμά τι καὶ ἐσιώπησαν.

«Πέτρε Λαγγεβῖνε, ἀνεφώνησε μετ' ἐμφάσεως, ἐπανέρχομαι ἐκ τοῦ ἄλλου κόσμου καὶ σοὶ φέρω ἓν ἑκατομμύριον.»

Ὁ Χονδροπέτρος δέν ἠθέλησε μὲν νὰ δείξῃ ὅτι δυσηρεστήθη, ἀλλ' ὅμως ἠρρυθρίσας καὶ ἡ ἡσυχία αὐτῇ τῷ ἐφάνη ἄνοστος καὶ ἀνόητος. Ἀλλ' ὅτε

ὁ Φουγάς διεκήρυξεν ὅτι ἠγάπησε τὴν μάρμην νέαν ἔτι οὖσαν, ὁ γηραιὸς πατὴρ Λαγγεβίνος οὐδόλως διστάσας ἐξεσφενδόνισε κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ Φουγά φιάλην, πάντες δέ, τουτέστι ὁ υἱὸς τοῦ συνταγματάρχου, οἱ ἐξαίρετοι ἐκεῖνοι ἔγγονοι οὐδ' αὐτῆς τῆς νύμφης ἐξαίρουμένης ἀνηγέρθησαν ἕξ ἄλλοι ὑπὸ ὀργῆς καὶ δεινῇ συνήφθη μάχη.

Τὸ πρῶτον ἤδη ἐπὶ ζωῆς αὐτοῦ ὁ Φουγάς δὲν ἀνεδείχθη ὑπέρτερος τῶν ἐναντίων του, καὶ τοῦτο διὰ τὸν ἀπλούστατον καὶ εὐνόητον λόγον ὅτι ἐσθαιεῖτο μήπως τυφλώσῃ τινὰ τῶν οἰκείων αὐτοῦ. Καὶ ὄντως τὸ πατρικὸν αἵσθημα τῷ ἀφῆρεσε τὰ τρία τέταρτα τῶν μέσων αὐτοῦ.

Ἀλλ' ἐν τῇ συμπλοκῇ καὶ τῇ ταραχῇ ἐκείνῃ καὶ τῷ θορύβῳ, μαθὼν ὅτι ἡ μὲν Κλημεντίνᾳ ἀνομάζετο Αἰκατερίνα, ὁ δὲ Πέτρος Λαγγεβίνος ἐγεννήθη τῷ 1810, ἀνέλαθε θάρρος καὶ βεβαιοθεὶς ὅτι οἱ ἐνώπιόν του δὲν ἦσαν συγγενεῖς, ἐξώρυξε τρεῖς ὀφθαλμούς, συνέτριψεν ἓνα βραχίονα, παρεμόρφωσε δύο ῥίνας, ἐξετόπισε τέσσαρας δωδεκάδας ὀδόντων καὶ ἐξελθὼν νικηφόρος εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἀμαξίαν του φιθυρίζων.

«Κατὰ δικόλου καὶ τὰ παιδιὰ καὶ τὸ καλὸν των! Ἐὰν ἔχω υἱὸν ἄς με ζιτῇσῃ νὰ μ' εὖρῃ!»

19

Αἰτεῖ καὶ προσφέρει τὴν χεῖρα τῆς Κλημεντίνας.

Τῇ 5 Σεπτεμβρίου περὶ ὥραν 10 π. μ. ὁ Λέων Ῥενάλτος ἰσχνὸς καταβεβλημένος καὶ σχεδὸν εἰπεῖν ἀγνώριστος ἔκειτο πρὸ τῶν ποδῶν τῆς Κλημεντίνης Σαμπούκου ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς θείας τῆς τῆς γηραιᾶς παρθένου. Ἐπὶ τῆς ἐστίας ὑπῆρχον ἄνθη ὡσαύτως δὲ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ἀνθοδόχοις ἀγγεῖοις. Διὰ τῶν ἀνοικτῶν δὲ παραθύρων εἰσέδουαν δύο ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου, μυριάδες δὲ μικρῶν ἀτόμων ὑποκυάνων ἑπαιζον ἐν τῷ φωτὶ διασκαυρόμεναι καὶ κατὰ μυρίους τρόπους συναπτόμεναι. Ἐν δὲ τῷ κήπῳ τὰ μᾶλιν ἔπιπτον κατὰ γῆς, τὰ ροδάκιννα ἦσαν ὄριμα, τὰ δὲ ζωφύια κατασκάπτοντα τὰ ἄπια ἔνοιγαν ὅπως μεγάλας καὶ βαθεῖας, αἱ βιγνωνίαι καὶ αἱ κληματίτιδες ἤνθουν καὶ τέλος πυκνὴ συστάς ἡλιοτροπίων κοσμοῦσα τὸ πρὸς ἀριστερὰν παράθυρον ἐπεδείκνυε τὴν εὐμορφίαν αὐτῆς. Ὁ δὲ ἡλιος ἐπέχριε τοὺς βότρους τῆς ἀναδενδράδος διὰ χρυσοῦ στιλπνοῦ χρώματος. Ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ κ. Ῥενάλτου ἦτο ὠχρότερος καὶ μᾶλλον μαρκαμένος ἢ οἱ κλάδοι τῆς πασχάλεας, μᾶλλον καταβεβλημένος ἢ τὰ φύλλα τῆς γηραιᾶς κερασέας ἢ καρδίᾳ του ἦτο ἄνευ χαρᾶς, ἄνευ ἐλπίδος ὡς τὸ ἄνευ φύλλων καὶ ἄνευ καρπῶν δένδρον.

Νὰ εἶναι ἐξωρισμένος τῆς πατρίου γῆς, νὰ ἔζησας τριστίαν ὅλην ὑπὸ ἄξενον κλίμα, νὰ διήγαγες τοσαύτας ἡμέρας ἐν μεταλλωρυχείοις βαθυτάτοις, τοσαύτας νύκτας ἐπὶ πηλίνης θερμάστρας μετὰ πολλῶν νυκτερινῶν ζωφύιων

καί νά βλέπης σεαυτὸν προτιμώμενον συνταγματάρχου εἰκοσιπέντε λουδοβί-
κείων ὃν σὺ αὐτὸς ἀνέστησας!

Καί νὰ μὲν πάντες οἱ ἄνθρωποι εἶδον ματαιωθεῖσας προσδοκίας των, ἀλλ' οὐδεὶς ὅμως βεβασίως ἔπαθεν οὕτως ἀπροσδόκητον καὶ ἀνήκουστον συμφορὰν. Ὁ Λέων ἐγίνωσκε κάλλιστα ὅτι ἡ γῆ δὲν εἶνε παρὰ δεισος εὐδαιμονίας καὶ μακαριότητος, ἐγίνωσκε τὸν κατάλογον τῶν δυστυχησάντων ἀνθρώπων ἀπὸ τοῦ "Ἀβελ μέχρι σήμερον" ἀλλ' ἡ ἱστορία σπανίως μὲν διδάσκει ἡμᾶς οὐδέποτε δὲ παραμυθεῖ. Ὁ τάλας μηχανικός μύτην ἐπανελάμβανε καθ' ἑαυτὸν ὅτι μυρίοι ὕσσι ὑπεσχελίσθησαν τὴν παραμονὴν τῶν γάμων, καὶ ἐκατοντάκις τοσοῦτοι ἕτεροι τὴν ἐπιοῦσαν. Ἀλλὰ τί τα θέλτε ἡ λύπη ἢ το ἰσχυρότερον τοῦ ὀρθοῦ λόγου, καὶ ἤδη τρεῖς ἢ τέσσαρες τρίχες ἤρξαντο λευκαινόμεναι περὶ τοῦς κρατάρους αὐτοῦ.

«Κλημεντίνα! ἔλεγεν, εἶμαι ὁ δυστυχέστατος τῶν ἀνθρώπων. Ἀποσύ-
ρουσα τὴν χεῖρα ἣν σὺ αὐτὴ μ' ὑπέσχεσο, μὲ καταδικάζεις εἰς μάρτύριον ἐκατοντάκις δεινότερον τοῦ θανάτου. Οἶμοι! τί θέλεις νὰ γείνω ἄνευ σοῦ; Μόνος πρέπει νὰ ζήσω διότι ἔνεκα τῆς πρὸς σέ δικαιοσύνης ἀγάπης μου δὲν θὰ λάβω γυναῖκα ἄλλην. Τετρακέτις ὅλην πᾶσά μου ἡ ἀγάπη καὶ πᾶς λογισμὸς μου συνεκεντρώθησαν εἰς σέ. Συνείθισα νὰ βλέπω τὰς γυναῖκας ὡς ὄντα κατωτέρα; τινὸς τάξεως, ἀνάξια νὰ ἐλκύωσιν ἀνδρὸς βλέμμα. Δὲν λέγω τίποτε πλέον πόσον προσεπάθησα νὰ γείνω ἄξιός σου, διότι ἱκανὴν ἀμοιβὴν μου τοῦτο καὶ μόνον ἐθεώρουν καὶ μόνην μου εὐτυχίαν ἐνόμιζον τὸ νὰ ἐργάζωμαι καὶ ταλαιπωρῶμαι διὰ σέ. Ἀλλ' ἰδὲ εἰς ὁποίαν δυστυχίαν ἡ ἐγκυκλίεισίς σου μὲ ῥίπτει. Νεοαγὸς ῥιπτόμενος ἐπὶ ἀκατοικήτου νήσου εἶνε ὀλιγώτερον ἀξιολύπητος ἐμοῦ! Θάναγκασθῶ νὰ μένω πλησίον σοῦ καὶ νὰ παρίσταμαι μάρτυς τῆς μακαριότητος ἄλλου, καὶ νὰ σε βλέπω διερχομένην ὑπὸ τὸ παράθυρόν μου στηριζομένην ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ἀντιζήλου μου! "Α! ὁ θάνατος εἶνε μυριάκις προτιμώτερος τοῦ καθημερινοῦ τούτου μαρτυρίου! Ἀλλὰ δὲν ἔχω καὶ τὸ δικαίωμα νὰποθάνω, διότι τῶν δυσμοίρων μου γονέων τὰ δεινὰ δὲν εἶνε ὀλίγα! Καὶ τί θὰ γείνωσιν ὕψιστε Θεέ, ἐάν τους κατεδίκαζον νὰ πενθήσωσι τὸν υἱὸν των;»

Τὸ παράπονον τοῦτο ὑπὸ στεναγμῶν καὶ δακρύων διακοπτόμενον κατεσπάραττε τῆς Κλημεντίνης τὴν καρδίαν. Ἡ τάλαινα νεᾶνις ἐθρήνηε καὶ αὐτὴ, διότι ἡγάπα μὲν ἐξ ὅλης καρδίας τὸν Λέοντα, ἀλλ' εἶχεν ἀπαγορεύσει εἰς ἐκυτὴν καὶ νὰ το εἶπῃ εἰς αὐτόν. Πλέον δὲ ἡ ἀπαξ βλέπουσα αὐτὸν ἐνώπιόν της μαραινόμενον ἐκινήθη νὰ περιβάλῃ τὸν τράχηλόν του διὰ τοῦ βραχίονος αὐτῆς, ἀλλ' ἡ ἀνάμνησις τοῦ Φουγᾶ παρέλυσεν πάσας τὰς κινήσεις τῆς πρὸς τὸν Λέοντα ἀγάπης της.

«Λέον μου, τῷ ἔλεγεν ἡ Κλημεντίνα, μὲ ἀδικεῖς νομίζων με ἀνάίσθητον εἰς τὰ δεινὰ σου. Σὲ γνωρίζω, Λέον, καὶ ἐκ παιδικῆς μάλιστα ἡλικίας. Εἰ-
ξεύρω τὴν τιμιότητά σου, τὴν λεπτότητα, τὴν εὐγένειαν καὶ τὰς ἄλλας σου

ἀρετάς. Ἀπὸ τῶν χρόνων καθ' οὓς μ' ἔφερες ἐν ταῖς ἀγκάλαις σου εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔδιδον εἰς αὐτοὺς παντάλαπτον, ὅπερ σὺ ἐνέβαλλες εἰς τὴν χειρὰ μου διδάσκων με τὴν ἐλεημοσύνην, οὐδέποτε ἤκουσα γινόμενον λόγον περὶ εὐποιίας χωρὶς καὶ νῦν σ' ἐνθυμηθῶ. Ὅτε ἔδειρες παιδίον δις μεγάλη-τερόν σου, διότι μ' ἐπῆρε τὴν κοιλίαν μου ἡσθάνθητι ὅτι ἡ γενναϊότης ἦτο καλὸν πρᾶγμα καὶ ὅτι εὐτυχής εἶνε ἡ γυνὴ ἡ δυνάμενη νὰ ἔχῃ προστατὴν ἄνδρα μεγαλόψυχον. Ἐκτοτε δὲ οἷα δάποτε πράξις σου συνέτεινεν εἰς τὸ νὰ διπλασιάζῃ τὴν πρὸς σε ὑπόληψίν μου καὶ τὴν συμπάθειαν. Πίστευσον ὅτι οὔτε ὑπὸ κακίας οὔτε ὑπὸ ἀχαριστίας κινουμαι γινόμενη αἰτία νὰ ὑποφέρῃς σήμερον. Ναί, πιστεύσον, οἶμαι! δὲν εἶμαι πλὴσον κυρία ἐμαυτῆς, ἄλλος κυριεύει τῆς ψυχῆς μου· ἐμοιάζω πρὸς τὰ ἄψυχα ἐκεῖνα αὐτόματα τὰ κινούμενα χωρὶς νὰ εἰξεύρωσι διατί. Ναί, αἰσθάνομαι ἐντός μου ἐλαττήριόν τι ἰσχυρότερον τῆς ἐλευθέρας θελήσεώς μου, καὶ ἄλλου ἀνθρώπου θέλησις μὲ ἄγει καὶ με φέρει!

— Ἐὰν τοῦλάχιστον ἤμην βέβαιος ὅτι θὰ εἶσαι εὐτυχής! Ἀλλ' ὄχι! Ὁ νέος εἰς τὸν ὅποιον θέλεις νὰ με θυσιάσῃς, οὐδέποτε θὰ αἰσθανθῇ τὴν ἀξίαν ψυχῆς τοσαύτον λεπτῆς καὶ εὐγενοῦς ὅποια εἶνε ἡ ψυχὴ σου. Εἶνε ἄνθρωπος κτηνώδης, μαχηρᾶς, μέθυσος! . . .

— Σὲ παρακαλῶ, Λέων· μὴ λησμόνει ὅτι εἰς αὐτὸν ὀφείλω μέγα καὶ ἀπειρον σέβας!

— Σέβας εἰς αὐτόν! Καὶ διατί; Σὲ ἐρωτῶ, πρὸς Θεοῦ, τί ἄξιον σεβασμοῦ βλέπεις εἰς τὸν κὺρ Φουγᾶν; Τί του ζηλεύεις; Τὴν ἡλικίαν του; Ἀλλ' αὐτὸς εἶνε νεώτερός μου. Τὴν εὐφυΐαν του; Ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν τράπεζαν τὴν ἔδειξε. Τὴν ἀνατροφὴν του; Νὰ την χρῇ! Τὰς ἀρετάς του; Εἰξεύρω τί πρέπει νὰ εἴπωμεν περὶ τῆς εὐγενείας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης του!

— Τὸν σέβομαι, Λέων, ἀφ' ὅτου τὸν εἶδον τὴν πρώτην νύκτα. Τὸ τί αἰσθάνομαι δὲν δύναμαι νὰ το ἐξηγήσω· εἰξεύρω ὅμως ὅτι τὸ αἶσθημα τοῦτο εἶνε ἰσχυρότατον.

— Λοιπόν, σέβου του ὅσον θέλῃς! Διότι τίς οἶδε μήπως ἐξέφυγε τῶν χειρῶν τοῦ θανάτου καὶ ἦλθεν εἰς τὴν γῆν ἔχων μεγάλην τινὰ ἀπαστολήν. Ἀλλὰ τοῦτο ἴσα ἴσα, Κλημεντίνα μου, εἶνε φραγμὸς μέγας μεταξὺ σοῦ καὶ ἐμοῦ. Ἐὰν ὁ Φουγᾶς εἶνε ὑπεράνθρωπόν τι ἢ, ἔάν εἴνε τι ἔκτακτον, ἥρωας, ἡμίθεος, πνεῦμα, δὲν δύνασαι νὰ σκεφθῇς σπουδαίως ὅτι δύνασαι νὰ γείνης αὐτοῦ γένος. Ἐν ᾧ ἐγὼ εἶμαι ἄνθρωπος ὡς πάντες οἱ ἄνθρωποι, γεννηθεὶς νὰ ἐργάζομαι, νὰ πάσχω καὶ νὰ γαπῶ. Σὲ ἀγαπῶ! Ἀγάπῃ με!

— Κατεργάρεται! ἀνεφώνησεν αἰφνης ὁ Φουγᾶς ἀνοίγων τὴν θύραν.

Καὶ ἡ μὲν Κλημεντίνα ἔρρηξε κραυγὴν, ὁ δὲ Λέων ἀνέστη, ἀλλ' ὁ συνταγματάρχης τὸν εἶχεν ἤδη ἀρπάσει ἀπὸ τοῦ ἐνδύματος. Ὁ τάλαις μηχανικός ἀνυψωθείς ὑπὸ τοῦ συνταγματάρχου καὶ αἰωρούμενος ὡς ἄτομον ἐντὸς δύο ἀκτίνων τοῦ ἡλίου, ἐξεσφενδανήθη ἔξω τοῦ παραθύρου ἐπὶ τῆς συστάδος

τῶν ἡλιοτροπίων πρὶν ἢ ἔτι προφθάζῃ νὰ ποικιθῇ μίαν καὶ λέξιν. Δύσμοιρε Λέον! Δύσμοιρα ἡλιοτρόπια!

Ἀλλὰ πάραυτα ὁ νέος εὐρέθη ὀρθός. Ἐξετίναξε τὰ χῶματα τὰ ρυπαίνοντα τὰ γόνατα καὶ τοὺς ἀγκῶνάς του καὶ προσελθὼν εἰς τὸ παράθυρον εἶπε μετὰ φωνῆς γλυκείας μὲν ἀλλὰ σταθερᾶς: «Κύριε συνταγματάρχχα, λυποῦμαι εἰλικρινῶς διότι σ' ἀνέστησα, ἀλλ' ἡ ἀνοησία τὴν ὁποίαν ἔκαμα δὲν εἶνε ἴσως ἀνεπανόρθωτος. Ἐχε ὑγείαν! Καὶ σύ, κυρία μου, σ' ἀγαπῶ!»

Ὁ συνταγματάρχης ὤψωτε τοὺς ὤρους καὶ προσέπεσεν εἰς τὰ γόνατα τῆς νεάνιδος ἐπὶ τοῦ προσκεφαλαίου ὅπερ ἔφεραν ἔτι τὸν τύπον τῶν γονάτων τοῦ Λέοντος. Ἡ δὲ Βιργινία Σκμπούκου ἡ γηραιὰ παρθένος, ἀκούσασα τὸν γενόμενον θόρυβον κατέβη ὡς χιονοστιβάη καὶ ἤκουσε τὸ ἐπόμενον λογίδριον.

«Εἰδῶλον μεγάλης καρδίας! ὁ Φουγάς ἐπανερχεται πρὸς σὲ ὡς ὁ ἀετός εἰς τὴν φωλεάν του. Ἐπὶ πολὺ διέτρεχον τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἀναζητῶν κοινωνικὴν τάξιν, χρυσίον καὶ συγγενεῖς νὰ τα καταθέσω πρὸ τῶν ποδῶν σου. Καὶ ἡ τύχη ὑπήκουσεν εἰς ἐμὲ ὡς δούλη, διότι εἰξέυρει εἰς ποῖον σχολεῖον ἔμαθον νὰ μεταστρέφω τὰς: ργείας αὐτῆς πρὸς ὄφελός μου. Διηλθὼν διὰ τῶν Ἑκρισίων καὶ τῆς Γερμανίας ὡς μετέωρον νικηφόρον ὑπὸ τοῦ ἀστέρος του ὀδηγούμενον. Πανταχοῦ δὲ με εἶδον φερόμενον πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς ὡς ἴππος πρὸς ἴσους καὶ διαδίδοντα ὡς φωνὴν σάλπιγγος τὴν φωνὴν τῆς ἀληθείας. Δύο τινὰ μόνον δὲν κατώρθωσα. Ὁ προσφιλέστατος υἱός θν ἡλπιζον νὰ ἐπανίδω διέφυγε τοὺς ὡς λυγρέως πετρικοὺς ὀρθαλμούς μου, καὶ τὸ ἀρχαῖον ἀντικείμενον τῆς ἀγάπης μου τῆς πρώτης δὲν εὐρέθη. Ἀλλὰ τί σημαίνει; Τὰ πάντα ἀναπληροῦνται ἐὰν σὺ μόνον θελήσῃς νὰ τα ἀναπληρώσῃς. Ἀλλὰ τί προσμένομεν; Κωφεύεις εἰς τὴν φωνὴν τῆς εὐτυχίας ἥτις σε προσκαλεῖ; Ἄς μεταβῶμεν εἰς τὸ ἀτυλον τῶν νόμων καὶ ἔπειτα θά μ' ἀκολουθήσῃς πρὸ τῶν βαθμίδων τοῦ βωμοῦ, ὁ ἱερεὺς θά εὐλαχῇ τούς δεσμοὺς ἡμῶν καὶ θά διέλθωμεν τὸν βίον στηριζόμενοι σὺ ἐπ' ἐμοῦ καὶ ἐγὼ ἐπὶ σοῦ, ἐγὼ μὲν ὡς δρῦς ὑποστηρίζουσα τὴν ἀδυναμίαν, σὺ δὲ ὡς ὁ κομφὸς κισσὸς ὁ κοσμῶν τὸ ἐμβλημα τῆς ἰσχύος!»

Ἡ Κλημεντίνα ἔμεινεν ἐπὶ τινὰ ὥραν ἀναυδὸς καὶ ὡς ἐμβρόντητος ὑπὸ τῆς θορυβώδους εὐφραδείας τοῦ συνταγματάρχου. «Κύριε Φουγά, τῷ εἶπε, πάντοτε σὲ ὑπήκουσα καὶ σήμερον πάλιν ὑπόσχομαι νὰ σε ὑπακούω ἐφ' ὅρου ζωῆς. Ἐὰν δὲν θέλετε νὰ λάβω τὸν κακόμοιρον τὸν Λέοντα δὲν τον λαμβάνω. Καὶ ὁμῶς τὸν ἀγαπῶ, καὶ μία του μόνον λέξις συγκινεῖ τὴν καρδίαν μου πολὺ πλέον ἢ ἄλλοι οἱ κακοὶ λόγοι τοὺς ὁποίους μ' εἶπατε.

— Καλά! πολὺ καλά! ἀνεφώνησεν ἡ θεία. Ἐγὼ, κύριε, καίτοι δὲν ἠθέλησατε νὰ με τιμήσῃτε καὶ νὰ ζητήσῃτε τὴν γνώμην μου, θά σας εἶπω τί φρονῶ. Δὲν εἶνε διὰ σὲ ἡ ἀνεψιά μου, κύριε. Καὶ τοῦ Ῥοδσχίλδ πλουσιώτερος ἐὰν ἦσο, καὶ τοῦ δαυκὸς τοῦ Μιλακκὼφ ἐνδοξότερος, δὲν θά συνεβούλευον τὴν Κλημεντίαν νὰ σε λάβῃ σύζυγον.

— Και διατί τάχα, 'Αγία 'Λιβιά μου;

— Διότι θά την αγαπῶς δεκαπέντε ἡμέρας, καὶ εὐθὺς ἀφ' οὗ ἀκούσης τὸν κρότον τοῦ τηλεβόλου, θά τρέξης εἰς τὸν πόλεμον! Θά την ἀρήσης ὅπως ἀρῆκες καὶ τὴν δυστυχῇ Κλημεντίναν τῆς ὁποίας μᾶς διηγῆθης τὰς συμφοράς.

— "Α, ναι! ἀλλὰ δὲν εἰξεύρεις κυρὰ θεία, ὅτι τρεῖς μῆνας μετὰ τὴν μάχην τῆς Λειψίας ἔλαθε σύζυγον κύριόν τινα ὀνομαζόμενον Λαγγεβίνον, ἐν Νανσῇ.

— Τί με λέγεις;

— Λέγω ὅτι ἐπῆρε ἓνα στρατιωτικὸν ἐπιμελητὴν ὀνομαζόμενον Λαγγεβίνον.

— Ἐν Νανσῇ!

— Βέβαια ἐν Νανσῇ.

— Παράδοξον!

— Κακὸν καὶ ψυχρόν!

— Ἀλλ' ἡ γυνὴ ἐκείνη . . . ἡ νέα . . . τὸ ὄνομά της!

— Σέ το εἶπα μυριάκις: Κλημεντίνα!

— Κλημεντίνα! . . . τίνος;

— Ναί. Κλημεντίνα Πισῶ.

— "Α! Θεέ μου! τὰ κλειδιά μου! ποῦ εἶνε τὰ κλειδιά μου! Ἐνόμιζον ὅτι τὰ ἔχω ἐπάνω μου! Κλημεντίνα Πισῶ! Λαγγεβίνος! Ἀδύνατον! Καλὸ θὰ σαλεύσῃ ὁ νοῦς μου! Αἶ, κόρη μου, τί κάθησαι! Πρόκειται περὶ τῆς εὐτυχίας σου! Ποῦ τὰ ἔβαλες τὰ κλειδιά μου! "Α, νά τα!

Ὁ Φουγκὰς κλίνας πρὸς τὸ ὄρι τῆς Κλημεντίνης τῇ εἶπε:

«Τὸ παθαίνει συχνὰ τοῦτο ἡ θεία σου; Φαίνεται ὅτι τῆς ἔφυγε!»

Ἀλλ' ἡ Βιργινία εἶχεν ἤδη ἀνοίξει συρτάριόν τι, καὶ διὰ βλέμματός αὐτοῦ ἀνεκάλυψεν ἐντὸς δέσμης παλαιοχάρτων, χαρτίον τι κίτρινον.

«Νά το! ἀνεφώνησε μετὰ χαρᾶς. Μαρία Κλημεντίνα Πισῶ νόμιμος θυγάτηρ τοῦ Αὐγούστου Πισῶ, ξενοδόχου, ἐν ὁδῷ Μερλεττῶν ἐν Νανσῇ. Ἐνομήφειθ τῇ 10 Ἰουνίου 1814 τὸν Ἰωσήφ Λαγγεβίνον ὑπεπιμελητὴν στρατιωτικόν. Αὕτῃ εἶνε, κύριε; Θά τολμήσης νὰ εἴπῃς ὅτι δὲν εἶνε;

— Μὰ δὲν με λέγεις ποῦ τὰ εὑρήκες αὐτὰ τὰ οἰκογενειακά μου ἔγγραφα;

— Δυστυχῆς Κλημεντίνα! Καὶ ἔπειτα τὴν κατηγορεῖς ἐπὶ προδοσίᾳ! Δὲν ἐννοεῖς λοιπὸν ὅτι ἐθεωρήθης ὡς νεκρός, ὅτι ἡ Κλημεντίνα ἐθεώρει ἑαυτὴν χήραν χωρὶς καὶ νὰ ὑπανδρευθῇ, ὅτι . . .

— Καλὰ, καλὰ τὴν συγχωρῶ. Ποῦ εἶνε; Θέλω νὰ την ἰδῶ, νὰ την φιλήσω νὰ την εἰπῶ . . .

— Ἀπέθανε, κύριε. Ἀπέθανε τρεῖς μῆνας μετὰ τὸν γάμον της.

— "Α! διάβολε! . . .

— Γεννήσασα κόρην . . .

— "Πως εἶνε κόρη μου! . . . Προτιμότερον νὰ ἦτο υἱός, ἀλλὰ δὲν πειράζει. Ποῦ εἶνε ἡ κόρη μου; Θέλω νὰ την ἰδῶ, νὰ την φιλήσω νὰ την εἰπῶ...

— Δὲν ὑπάρχει πλέον. . . . Ἀλλὰ θὰ σε φέρω εἰς τὸν τάφον της.

— Ἀλλὰ ποῦ διὰ βολοὺ τὴν ἐγνωρίσατε; . . .

— Διότι εἶχεν ἄνδρα τὸν ἀδελφόν μου

— Καὶ ἄνευ τῆς ἀδείας μου! Ἀς εἶνε δὲν πειράζει. Ἀφῆσε τοῦλάχιστον τέκνα;

— Ἐν μόνον.

— Υἱόν; εἶνε ἐγγονός μου.

— Ὁχι. Κόρην.

— Δὲν πειράζει. Εἶνε ἐγγόνη μου. Προτιμότερον νὰ ἦτο υἱός, ἀλλὰ ποῦ εἶνε; Θέλω νὰ την ἰδῶ, νὰ την φιλήσω, νὰ την εἰπῶ. . .

— Φίλησέ την, κύριε. Ὀνομάζεται Κλημεντῖνα ὡς ἡ μάμμη της. Εἶνε τοῦ λόγου της.

— Αὐτή; Ἀ, ἰδοὺ λοιπὸν τὸ μυστήριον τῆς ὁμοιότητος! Ἀλλὰ τότε λοιπὸν δὲν δύναμαι νὰ την νυμφευθῶ. Ἀλλὰ δὲν πειράζει. Κλημεντῖνα, εἰς τὰς ἀγκάλας μου! Φίλησε τὸν πάππον σου!

Ἡ ἀτυχὴς νέκ οὐδὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήτῃ ἐκ τῆς συντόμου τρύτης συνδιαλέξεως, καθ' ἣν τὰ συμβῆντα ἐπιπτον ὡς κεραμίδες ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ συνταγματάρχου. Τῇ εἶχον πολλάκις εἶπει περὶ τοῦ Λαγγεβίνου, πρὸς μητρὸς πάππου της, καὶ ἤδη κατὰ τὰ φαινόμενα ἡ μήτηρ της ἦτο θυγάτηρ τοῦ Φουγά. Ἀλλ' ἐκ τῶν πρώτων εὐθύς λέξεων ἐνόησεν ὅτι δὲν θὰ δυνήθη νὰ λάβῃ ἄνδρα τὸν συνταγματάρχην, καὶ ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ ἔχῃ ἄνδρα τὸν Λέοντα Ρενάλτον. Ὡστε ὑπὸ χαρᾶς καὶ εὐγνωμοσύνης ἅμα κινουμένη ὤρμησεν εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ νεκροῦ γέροντος.

«Ἀ, κύριε! τῷ εἶπε, πάντοτε σὰς ἐσεβόμην καὶ σὰς ἠγάπων ὡς πάππον μου.

— Καὶ ἐγὼ, κόρη μου, πάντοτε ἐφεβόμην πρὸς σέ ὡς ζῶν. Πάντες οἱ ἄνδρες εἶνε ζῶν καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες ἀγγελοι. Σὺ διὰ τοῦ ἐνστίκτου σου τοῦ ἰδιάζοντος εἰς τὸ λεπτὸν φύλόν σου ἐμάντευσες ὅτι ὤφειλες σέβας εἰς ἐμέ, ἐγὼ δὲ ὁ ἀνόητος τίποτε δὲν κατόρθωτα νὰ μαντεύσω! Διάβολε! Ἄν ἔλειπεν ἡ ἀξιοσέβαστος αὕτη θεία, καὶ ἐγὼ δὲν εἰςέβρω τί ἀνοησίαι θὰ ἐγίνοντο!

— Ὁχι, εἶπεν ἡ θεία. Ἐὰν ἐζητάζετε τὰ οἰκογενειακά μας ἔγγραφα ἢ θέλετε ἀνακαλύψαι τὴν ἀλήθειαν.

— Καὶ μήπως ἤθελα καὶ τὰ κυττάζει; Ποῦ νὰ φαίνεται ἔγώ ὅτι ἐν ᾧ ἀνεζήτουν τοὺς κληρονόμους μου ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, ἡ οἰκογένειά μου ἦτο ἐν Φονταίνεβλῶ! Τί ἀνοησία! Ἀλλ' ἄς εἶνε, δὲν πειράζει! Κλημεντῖνα! Θὰ γείνης πλουσία, θὰ λάβῃς σύζυγον τὸν νέον τὸν ὁποῖον ἀγαπᾷς! Ποῦ εἶνε ὁ ἀξιόλογος νέος! Θέλω νὰ τον ἰδῶ, νὰ τον φιλήσω, νὰ τον εἰπῶ. . .

— "Α ! κύριε, πρὸ ὀλίγου τὸν ἐρρίψατε ἔξω ἀπὸ τοῦ παράθυρον . . ."

— "Εγώ ; Στάσου . . . ἀληθινά. Τὸ ἐλησμονήσα. Εὐτυχῶς δὲν ἐκτύπησε, καὶ τώρα ἀμέσως τρέχω νὰ διορθώσω τὴν ἀνοησίαν τὴν ὁποίαν ἐκαμα. Οἱ γάμοι σας θὰ γείνουν ὅποτε θελήσετε. Οἱ δύο γάμοι θὰ γείνουν συγχρόνως . . . "Α, ὄχι, βέβαια ! Τί λέγω ; "Εγὼ δὲν νυμφεύομαι πλέον. "Ελα λοιπόν, κἀρῇ μου, ἐγγόνη μου ! Κυρία Βιργινία εἰσθε ἀξιόλογος θεία, φιλήσατέ με. »

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἔδραμεν εἰς τοῦ "Ρανάλτου, ἡ δὲ Γοθῶ βλέπουσα αὐτὸν δρομικίως ἐρχόμενον καὶ δεινὰ προβλέπουσα κατέβη νὰ τῷ φράξῃ τὴν διάβασιν.

« Δὲν ἐντρέπεσαι, κύριε, ἀλήθεια καὶ ἀλήθεια ! τῷ εἶπε, νὰ φέρεσαι κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον εἰς τοὺς ἀνθρώπους οἱ ὁποῖοι σὲ ἀνέστησαν ; Τί πράγματα εἶν' αὐτά ; "Η κυρία μου κλαίει, ὁ κύριος κτυπᾷ τὴν κεφαλὴν του καὶ ὁ κύριος Λέων ἔστειλε δύο ἀξιωματικούς νὰ σ' εὗρουν. Τί ἔκαμες πάλιν σήμερον τὸ πρῶτον ; »

"Ο Φουγᾶς λαβὼν αὐτὴν τὴν περιέστρεψεν ὡς ἀνέμην καὶ εὗρέθη ἀπέναντι τοῦ νεκροῦ μηχανικοῦ, ὅστις ἀκούσας τὸν θόρυβον εἶχε καταβῆ, καὶ πρῶτος αὐτὸς ὤρμησε κατὰ τοῦ συνταγματάρχου. Μάχη δὲ θεινὴ συνήφθη, τῶν γυναικῶν ὀλοθυζουσῶν καὶ μετὰ κρυγῶν ἐπικαλουμένων βοήθειαν κατὰ τοῦ δολοφόνου ! "Ο Λέων ἠγωνίζετο, ἡμίονετο καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἐγρονθοκόπει τὸν ἀντίπαλόν του. "Αλλ' ὁμως μετ' οὐ πολὺ κατεβλήθη καὶ ὁ συνταγματάρχης τὸν ἀνέτρεψε καταρρίψας αὐτὸν κατὰ γῆς. "Αλλ' ἀντὶ νὰ τον κακοποιήσῃ, τὸν κατεφίλησε καὶ τὰς δύο παρειὰς ἀναφώνων.

« "Α ! κακόπαιδο ! Θέλεις καὶ δὲν θέλεις θὰ σε κάμω ἐγὼ νὰ μ' ἀκούσῃς ! "Εγὼ εἶμαι ὁ πάππος τῆς Κλημεντίνης καὶ σοὶ τὴν δίδω γυναῖκα, καὶ αὐριον ἐὰν θέλῃς. "Ακούεις ; "Επάνω, ὀρθός, καὶ μὴ με γρονθοκοπεῖς πλέον εἰς τὸν στόμαχόν, διότι εἶνε πατροκτονία ! »

"Η Βιργινία καὶ ἡ Κλημεντίνη ἦλθον αἶφνης ἐν τῷ μέσῳ τοῦ γενικοῦ θάμβους. Διηγήθησαν δὲ τὰ πάντα συμπληρώσασαι τὴν διήγησιν τοῦ Φουγᾶ, ὅστις δὲν ἠδύνατο ἔτι νὰ ἐκκαθαρίσῃ τὰ τῆς γενεαλογίας. Ἦλθον δὲ καὶ οἱ μέγρυρες τοῦ Λέοντος καὶ ἡτοιμάζοντο νὰ εἰπῶσιν ὅτι δὲν εὗρον τὸν Φουγᾶν ἐν τῷ ξενοδοχείῳ καὶ νὰ δώσωσι λόγον τῆς ἀνκατεθείσης εἰς αὐτοὺς ἐντολῆς. "Αλλ' ὁμως ὁ Λέων ἔδειξεν εἰς αὐτοὺς τὴν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των εἰκόνα τῆς τελείας εὐτυχίας καὶ προσεκάλεσεν αὐτοὺς εἰς τοὺς γάμους.

« Φίλοι, ἀνεφώνησεν ὁ Φουγᾶς, ἔλθετε νὰ ἰδῇτε τὴν ἀπὸ τῆς ἀπάτης ἐλευθερωθεῖσαν φύσιν εὐλογοῦσαν τὰς ἀλύσεις τοῦ "Ερωτος. »